

Ministerul Economiei
și Infrastructurii
al Republicii Moldova

INFORMAȚIE OPERATIVĂ cu privire la evoluția social - economică a Republicii Moldova (conform datelor disponibile la 31.07.2020)

Produsul intern brut a însumat 43,7 mild. lei în trimestrul I 2020 și a înregistrat o creștere modestă de 0,9% față de același trimestru din anul precedent. Performanța slabă a economiei din I trimestru poate fi atribuită atât tendinței de temperare a economiei din anul trecut, precum și primelor efecte negative ale pandemiei Covid-19. Cererea internă, determinată exclusiv de investițiile în construcții, a fost cea mai importantă sursă de susținere a creșterii economice, în timp ce atât consumul privat, cât și exporturile au scăzut.

Creșterea prețurilor se temperează. În luna iunie 2020 rata inflației a constituit 1,1% față de decembrie 2019, înregistrând micșorare cu 3,2 p.p. comparativ cu rata inflației din aceeași perioadă a anului 2019. Rata inflației anuală (iunie 2020 față de iunie 2019) s-a încadrat în limita intervalului de variație al țintei inflației stabilite de BNM (5% +/- 1,5%), constituind 4,3%.

Leul moldovenesc s-a depreciat ușor față de dolarul SUA. De la începutul anului 2020 moneda națională a marcat o depreciere de 0,1% față de dolarul SUA în termeni nominali (de la 17,21 lei pentru 1 dolar american la 01.01.2020 pînă la 17,23 lei la 30.06.2020). Față de Euro leul moldovenesc s-a depreciat cu 0,9%. Stocul activelor valutare de rezervă ale BNM la 30.06.2020 a atins un record istoric de 3193,6 mil. dolari, majorîndu-se cu 4,5% comparativ cu nivelul înregistrat la sfîrșitul anului 2019 și cu 9,6% - față de situația la 28.06.2019.

Masa monetară M3 la sfîrșitul lunii iunie 2020 a constituit circa 95,1 mild. lei și s-a majorat cu 9% comparativ cu sfîrșitul lunii iunie a anului 2019. Evoluția masei monetare M3 a fost determinată de majorarea banilor în circulație cu 7%, depozitelor la vedere - cu 10,2% și depozitelor în valută străină - cu 14,4%. Cererea pentru credite este în diminuare: volumul creditelor noi acordate în ianuarie-iunie 2020 a înregistrat o micșorare cu circa 8,8% față de perioada respectivă a anului 2019.

Veniturile bugetare au înregistrat creștere în luna iunie, fapt ce a avut impact pozitiv asupra rezultatului pentru prima jumătate de an. La Bugetul public național au fost încasate venituri în valoare de 29 mild. lei în ianuarie-iunie, în diminuare cu 1,5% față de aceeași perioadă din anul precedent. Totodată, au fost realizate cu 3% mai multe cheltuieli, acestea însumând 32,5 mild. lei. Astfel, deficitul bugetar a atins un nou maxim istoric (-3,5 mild. lei).

Creșterea datoriei de stat se accentuează: de la începutul anului datoria de stat administrată de Guvern s-a majorat cu 14,3% și a atins un nivel de 60 mild. lei. Datoria de stat internă însumează 26,6 mild. lei și a înregistrat o majorare de 13,4% față de situația de la sfîrșitul lunii iunie 2019. Totodată, datoria de stat externă este la nivel de 1,9 mild. dolari SUA (33,4 mild. lei) și a crescut cu 13,8% (cu 8% - în moneda națională). Criza pandemică a determinat accentuarea necesității de finanțare a bugetului și, astfel, în prima jumătate a anului curent au fost înregistrate intrări de surse externe de finanțare în sumă de 301,3 mil. dolari, față de 162,7 mil. dolari în aceeași perioadă a anului precedent.

Criza internațională determinată de răspîndirea pandemiei a avut un impact simțitor și asupra indicatorilor balanței de plăți. Conform datelor preliminare pentru trimestrul I 2020, deficitul contului curent s-a redus cu 20,9%, constituind 7,6% în raport cu PIB. De asemenea, intrările de investiții străine directe s-au redus substanțial - de 5,6 ori, pînă la 0,9% în raport cu PIB.

Impactul pandemiei COVID-19 asupra comerțului exterior se accentuează. Contractarea cererii externe din partea principalilor parteneri ai Republicii Moldova a rezultat în scăderea exporturilor, iar diminuarea consumului a condus la scăderea importurilor. În primele 5 luni 2020 s-au diminuat exporturile cu 15,4%, iar importurile cu 16,2%. Soldul negativ al balanței comerciale a constituit 999,5 mil. dolari SUA, cu 17,0% mai

mic decât cel înregistrat în perioada similară 2019. Gradul de acoperire a importurilor cu exporturi s-a micșorat cu 0,4 p.p. (constituind 49,5%).

Transferurile de mijloace bănești din străinătate efectuate de persoanele fizice ale Republicii Moldova cresc a doua lună consecutiv. În luna iunie persoanele fizice au transferat din exterior prin intermediul băncilor din Republica Moldova cu 42,2% mai mult decât în luna iunie 2019. Această creștere substanțială s-a datorat, cel mai probabil, limitării posibilităților de a remite bani prin căi neoficiale în contextul răspândirii pandemiei COVID-19.

Sectorul industrial continuă să fie afectat de criza pandemică, însă impactul acesteia în luna mai se moderează. Volumul producției industriale a scăzut în luna mai cu 12,5%, comparativ cu -25,4% în luna aprilie. Ameliorarea situației se datorează faptului că cererea externă treptat se îmbunătățește, iar companiile industriale, odată cu eliminarea unor restricții, își reiau activitatea. Cumulativ, în ianuarie-mai descreșterea sectorului industrial a constituit 6,9%. Cele mai afectate ramuri de criza pandemică sunt: industria constructoare de mașini, industria ușoară, prelucrarea și conservarea fructelor și legumelor, fabricarea băuturilor.

Sectorul agricol în ianuarie-iunie 2020 s-a diminuat cu 2,8%, însumând circa 5,1 mild. lei. Condițiile climaterice nefavorabile, seceta din toamna anului trecut și primăvara anului curent a determinat scăderea producției vegetale cu 26,8%. Producția animalieră a crescut cu 2,2%. A fost în creștere producția de carne (+24,3%), pe când producția de lapte și ouă a fost în diminuare (cu 10,2% și 6,9% respectiv).

Activitatea investițională este în diminuare. În primul trimestru 2020 volumul investițiilor a scăzut cu 1,5% față de aceeași perioadă a anului precedent, însumând circa 3,24 mild. lei. Diminuarea activității investiționale s-a datorat, în mare parte, scăderii esențiale a investițiilor din bugetul de stat și bugetele unităților administrativ-teritoriale (-55%). În același timp, investițiile din fondul rutier au crescut de 2,2 ori. În creștere s-au menținut și investițiile private (+2,5%), în special s-a dezvoltat sectorul construcțiilor, investițiile în acest sector fiind în creștere cu circa 18%. S-au redus investițiile în mașini și utilaje (-5,9%), în mijloace de transport (-25,9%), în terenuri (-44,3%).

În luna mai se înregistrează unele semne de îmbunătățire a situației în sectorul transporturilor. Numărul pasagerilor transportați s-a diminuat cu 75% în luna mai, comparativ cu 89% în luna aprilie, iar volumul mărfurilor transportate - cu 24,1% comparativ cu -34%. Închiderea granițelor și restricțiile de călătorie și contractarea volumului schimburilor comerciale în timpul crizei pandemice au constituit factorii de bază ce au determinat aceste involuții.

Comerțul intern de bunuri și servicii este în scădere, cele mai afectate de COVID-19 fiind unitățile comerciale ce prestează servicii. În ianuarie-mai, volumul serviciilor de piață prestate populației s-a diminuat cu 19,6% (în prețuri comparabile), iar al serviciilor prestate întreprinderilor cu 13% (în prețuri curente). De asemenea, este în scădere comerțul cu bunuri: comerțul cu amănuntul - cu 2,3% (în prețuri comparabile), comerțul cu ridicata - cu 8,9% (în prețuri curente).

Câștigul salarial mediu lunar brut al unui salariat din economia națională în trimestrul I 2020 a constituit 7633,9 lei și s-a majorat în termeni nominali cu 10,3% față de trimestrul I 2019. În termeni reali salariul s-a majorat cu 3,6%. Exprimat în valută străină acesta a constituit circa 394 Euro sau 434 dolari SUA. În sfera bugetară câștigul salarial mediu lunar a constituit 7086 lei, fiind în creștere cu 3,6%, iar în sectorul real - 7834,2 lei și s-a majorat cu 12,7%, respectiv (în termeni nominali).

Mărimea medie a **pensiei lunare** la 01.07.2020 a constituit 2013,68 lei și s-a majorat cu 6,3% față de aceeași dată a anului 2019 în termeni nominali.

Numărul **șomerilor** înregistrați la oficiile forței de muncă în semestrul I 2020 a constituit 27,2 mii persoane și s-a majorat de circa 1,9 ori față de semestrul I 2019.

1. Cadrul macroeconomic

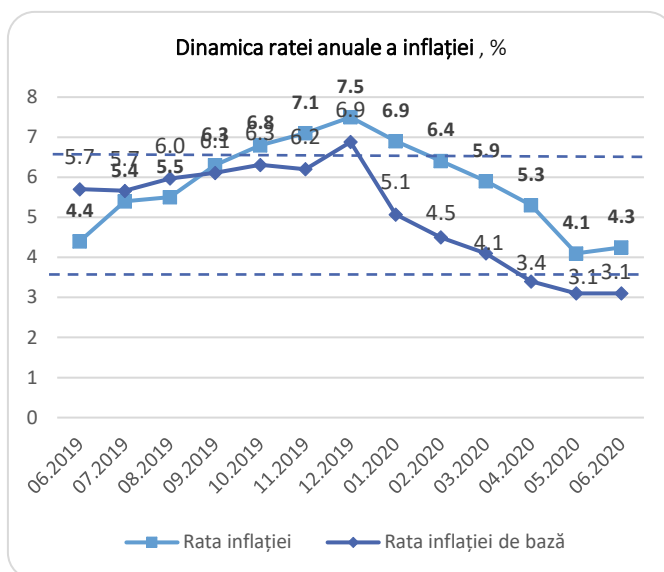
1.1. Inflația

Rata inflației anuale (iunie 2020 față de iunie 2019) s-a încadrat în limita intervalului de variație al țintei inflației stabilite de BNM (5% +/-1,5%), constituind **4,3%**.

Rata inflației de bază a fost 3,1%, cu 2,6 p.p. mai mică decât nivelul ratei inflației de bază în luna respectivă a anului 2019.

Rata inflației de la începutul anului (iunie 2020 față de decembrie 2019) a constituit **1,1%**, comparativ cu 4,3% înregistrate în aceeași perioadă a anului 2019.

Rata inflației de bază a constituit 0,6% față de decembrie 2019, fiind cu 3,7 p.p. mai mică comparativ cu cea înregistrată în perioada respectivă a anului 2019.

Sursă: Biroul Național de Statistică

Factorii de influență asupra ratei inflației

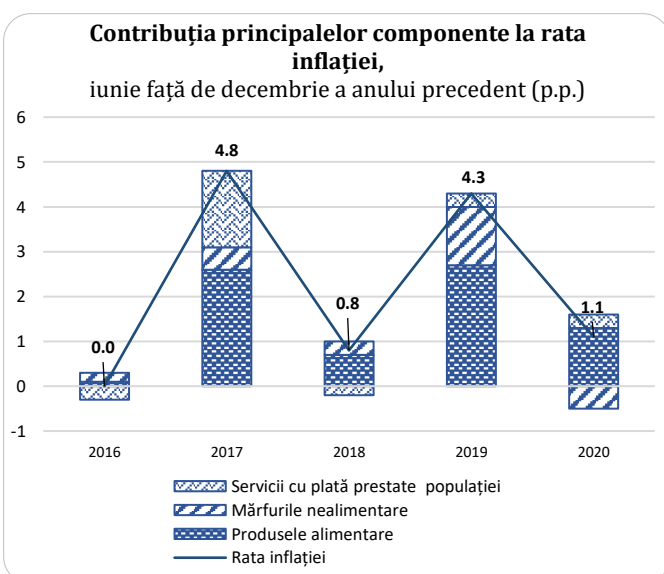
- ↑ cererea la fructe proaspete din roada anului curent
- ↑ majorarea tarifelor la călătoriile în transportul interurban
- ↓ micșorarea prețurilor internaționale la resursele energetice
- ↓ contractarea cererii interne ca urmare a măsurilor restrictive adoptate în luna martie pentru oprirea răspândirii pandemiei COVID-19 și diminuării remiterilor primite de peste hotare.
- ↓ aprecierea monedei naționale în trimestrul II 2020, care micșorează prețurile produselor și mărfurilor importate
- ↓ anularea prețurilor minime pentru țigările comercializate în R. Moldova în Legea bugetului pentru anul 2020.

Cea mai mare contribuție la creșterea ratei inflației au avut produsele alimentare.

Produsele alimentare - 117,4% din creșterea IPC general, (inclusiv 65,9% revin fructelor, 24,5% - produselor de morărit și de panificație, 24,2% - legumelor);

Mărfurile nealimentare - -43,9% (inclusiv -51,9% revin combustibililor, -1,1% - medicamentelor, -0,8% - țigărilor și confecțiilor);

Tarifele la servicii - 26,5% (inclusiv 18,9% revin tarifelor pentru transportul de pasageri).

Sursă: Biroul Național de Statistică

1.2 Cursul de schimb și piața valutară

De la începutul anului 2020 moneda națională a marcat o depreciere de 0,1% față de dolarul SUA în termeni nominali (de la 17,21 lei pentru 1 dolar american la 01.01.2020 pînă la 17,23 lei la 30.06.2020). Față de Euro leul moldovenesc s-a depreciat cu 0,9%.

Factorii de influență asupra cursului de schimb

- ↑ intervențiile Băncii Naționale a Moldovei pe piața valutară internă sub formă de vânzări de valută
- ↕ fluctuațiile dolarului SUA pe piețele valutare internaționale (influențează cursul leului față de euro și alte valute) și politica monetară a BNM
- ↓ cererea de valută mai mare decât oferta pe piața valutară internă
- ↓ diminuarea exporturilor

În ianuarie-iunie 2020, cererea netă de valută din partea agenților economici a fost acoperită prin oferta netă de valută de la persoanele fizice în proporție de 84%.

În aceste condiții, pentru a satisface cererea de valută pe piață, BNM a intervenit prin vânzări nete de valută în sumă de 122,5 mil. dolari.

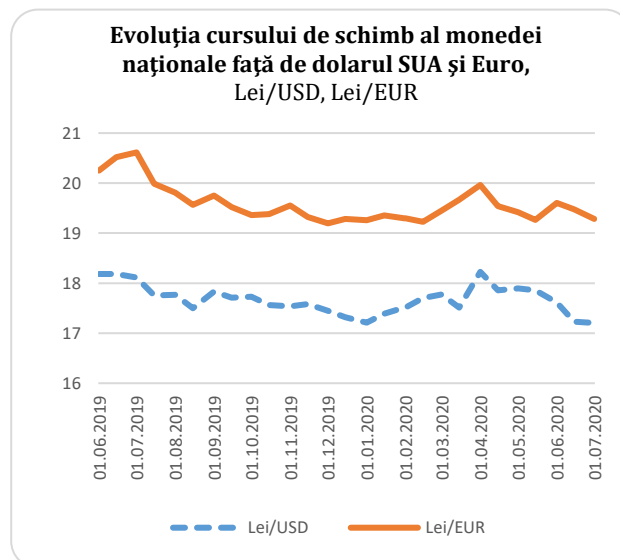
Totodată, măsurile întreprinse împotriva răspândirii COVID-19 au determinat activitatea economică mai pasivă comparativ cu situația similară din anul 2019, inclusiv pe piața valutară:

- ↓ **Oferta netă** de la persoanele fizice s-a micșorat cu 13,3%.
- ↓ **Cererea netă** de valută din partea persoanelor juridice s-a micșorat cu 10,8%.

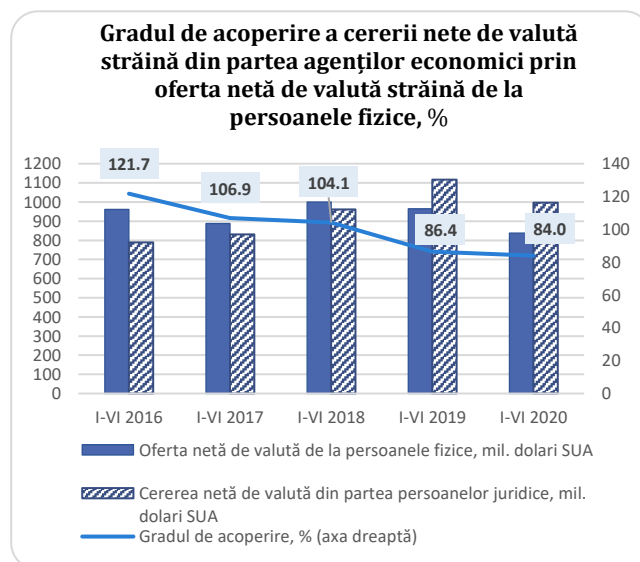
Stocul activelor valutare de rezervă ale BNM la 30.06.2020 a atins un record istoric de 3193,6 mil. dolari, majorîndu-se cu 4,5% comparativ cu nivelul înregistrat la sfîrșitul anului 2019 și cu 9,6% - față de situația la 28.06.2019.

Factorii principali de modificare a stocului activelor valutare de rezervă:

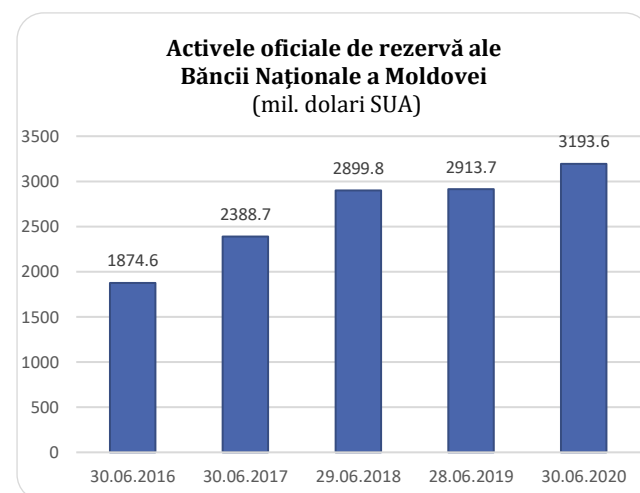
- ↓ intervențiile pe piața valutară internă sub formă de vânzări de valută
- ↓ plățile aferente serviciului datoriei publice externe a Republicii Moldova
- ↑ înregistrarea creditelor de la Fondul Monetar Internațional
- ↑ intrările nete aferente rezervelor obligatorii în valută ale băncilor licențiate

Sursă: Banca Națională a Moldovei

Sursă: Banca Națională a Moldovei

Sursă: Banca Națională a Moldovei

1.3 Indicatorii monetari

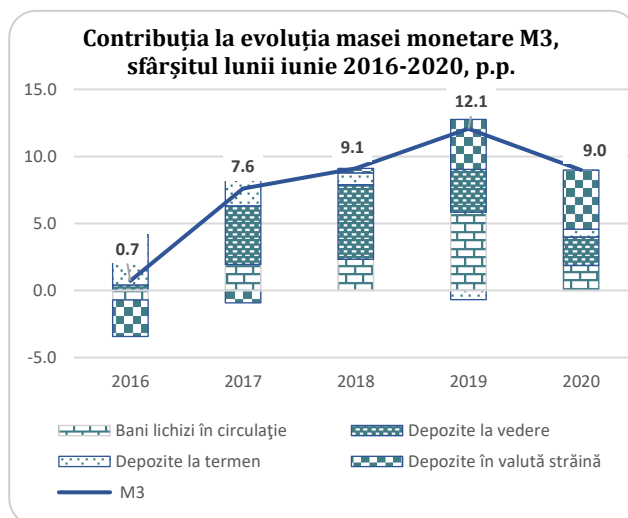
Masa monetară M3 la sfârșitul lunii iunie 2020 a constituit 95,1 mild. lei și s-a majorat cu 9% comparativ cu situația similară din anul 2019.

Contribuțiile la creșterea agregatului monetar M3:

- Bani lichizi în circulație - +1,9 p.p.
- Depozite la vedere - +2,1 p.p.
- Depozite la termen - +0,6 p.p.
- Depozite în valută străină - +4,4 p.p

Modificarea față de 31.06.2019:

- Bani în circulație - +7,0%
- Depozite la vedere - +10,2%
- Depozite la termen - +2,7%.
- Depozite în valută străină - +14,4%

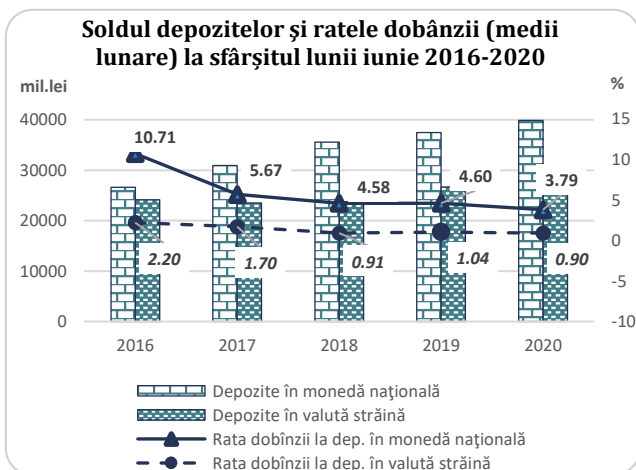
Soldul depozitelor la sfârșitul lunii iunie 2020 s-a majorat cu 9,7%, atingând un volum de 70,4 mild. lei.

Soldul depozitelor în monedă națională: (56,6% din volumul total)

- ↑ Creștere cu 6,3% față de iunie 2019

Soldul depozitelor în valută străină:

- ↑ Creștere cu 14,4% față de iunie 2019

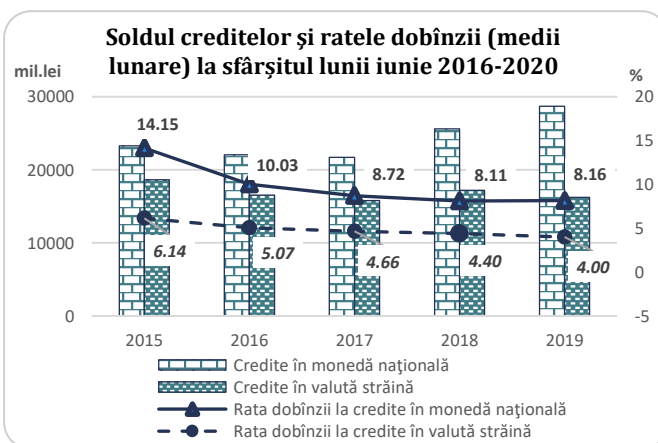
Soldul creditelor în economie a marcat o creștere cu 5,1% față de nivelul înregistrat la sfârșitul lunii iunie 2019, constituind 45 mild. lei.

Soldul creditelor în monedă națională:

- ↑ Creștere cu 12,2% față de iunie 2019

Soldul creditelor în valută străină:

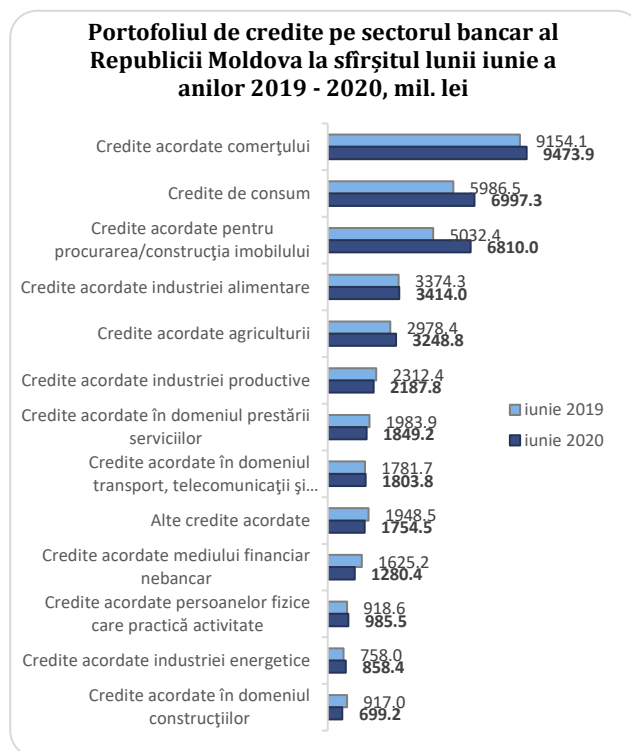
- ↓ Diminuare cu 5,5% față de iunie 2019

În portofoliul de credite acordate cea mai mare pondere - 22,8% - revine creditelor destinate comerțului, apoi 16,9% - consumului, 16,4% - pentru procurarea/construcția imobilului, 8,2% - industriei alimentare etc.

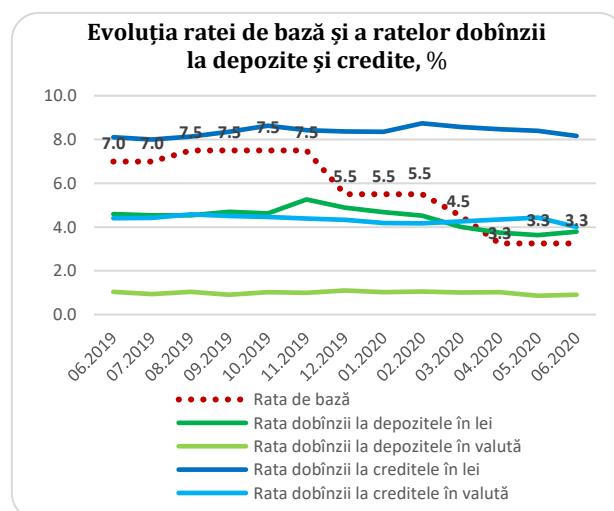
Cea mai intensă creștere a fost înregistrată la creditele acordate pentru procurarea/construcția imobilului, volumul cărora s-a majorat față de iunie 2019 cu 35,3%, fapt care se explică inclusiv prin lansarea în luna mai 2018 a programului "Prima Casă".

Gradul de acoperire a creditelor prin depozite a fost la nivel de 156,5%. Aceasta indică faptul că există resurse pentru intensificarea creditării, iar băncile comerciale au lichiditatea necesară pentru finanțarea economiei.

Sursă: Banca Națională a Moldovei

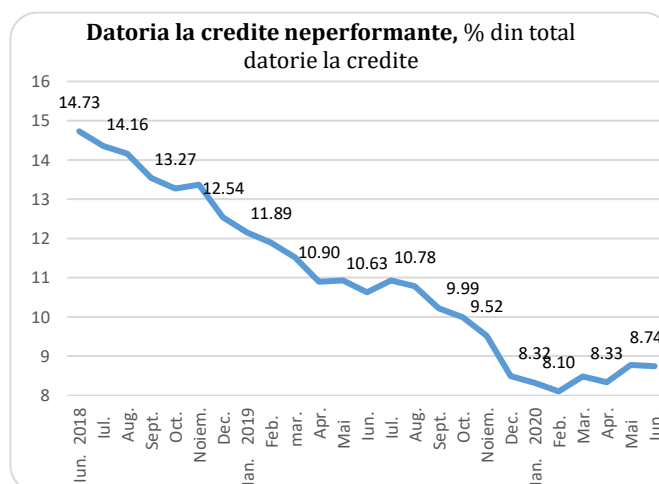
În scopul atenuării impactului efectelor generale de pandemia COVID-19 pentru perioada de urgență, Banca Națională a Moldovei a întreprins unele măsuri de relaxare a politicii monetare. Astfel, la data de 20.03.2020 **a fost diminuată rata de bază de la 4,5% până la 3,25%**, precum și norma rezervelor obligatorii din mijloacele atrase în lei moldovenești și în valută neconvertibilă până la 38,5%, și ulterior până la 34%.

Sursă: Banca Națională a Moldovei

Soldul datoriei la **credite neperformante** ca pondere în soldul total al datoriei la credite după 2 ani de evoluție ascendentă, înregistrează o tendință de diminuare de la 18,5% în luna noiembrie 2017 (când a fost atins nivelul maxim) până la 8,1% în luna februarie 2020. Diminuarea ponderii creditelor neperformante s-a datorat faptului că băncile au aplicat unele proceduri noi (separarea activelor „bune” de cele „rele” etc.), care au condus la reducerea stocului acestora.

Accentuarea riscului de neachitare a obligațiilor creditare în rezultatul declarării situației de urgență a determinat majorarea soldului creditelor neperformante până la 8,7% în luna iunie.

Sursă: Banca Națională a Moldovei

2. Finanțe publice

2.1 Bugetul public național

Datele agregate ale indicatorilor bugetului public național indică o diminuare cumulativă a *veniturilor* în primul semestru de 1,5%. Traectoria descendentă a veniturilor și-a temperat evoluția datorită rezultatului pozitiv din luna iunie, când a fost înregistrată creștere.

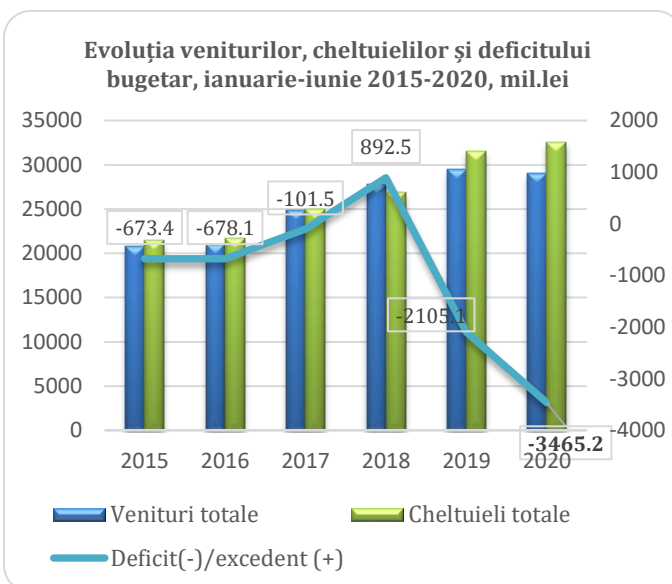
Concomitent, *cheltuielile*, care au depășit veniturile cu circa 3,5 mild.lei, s-au majorat cu 3%. Deficitul bugetar soldat a atins un nou maxim istoric.

! Deficitul bugetar este de 1,7 ori mai mare decât deficitul înregistrat în aceeași perioadă a anului 2009 (-2 mild. lei), când economia națională a fost puternic afectată de criza economico-financiară globală.

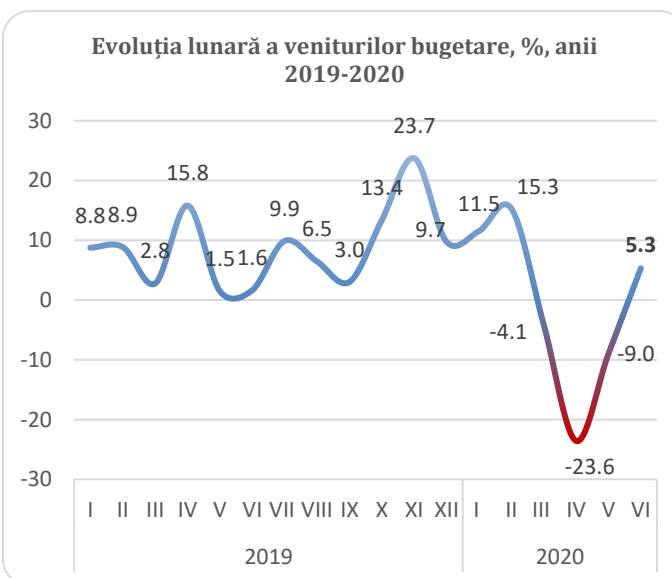
Măsurile restrictive impuse în contextul răspândirii pandemiei COVID-19 au determinat înrăutățirea situațiilor financiare ale companiilor din majoritatea sectoarelor economice și, respectiv, aceasta s-a transpus în venituri la buget considerabil mai mici decât în perioade cu activitate normală.

Totodată, pandemia a redus simțitor cererea internă, care a influențat evoluția importurilor și a comerțului intern.

Astfel, veniturile publice au intrat subit pe o traiectorie descendentă încă din luna martie (-4,1%), în luna aprilie accentuându-se (-23,6%). În luna mai s-au evidențiat primele semne de ameliorare a situației (-9,3%) și în luna iunie trendul s-a inversat spre creștere (+5,3%).

Sursă: Ministerul Finanțelor

Sursă: Ministerul Finanțelor

Factorii de influență asupra veniturilor:

↑ Influență pozitivă:

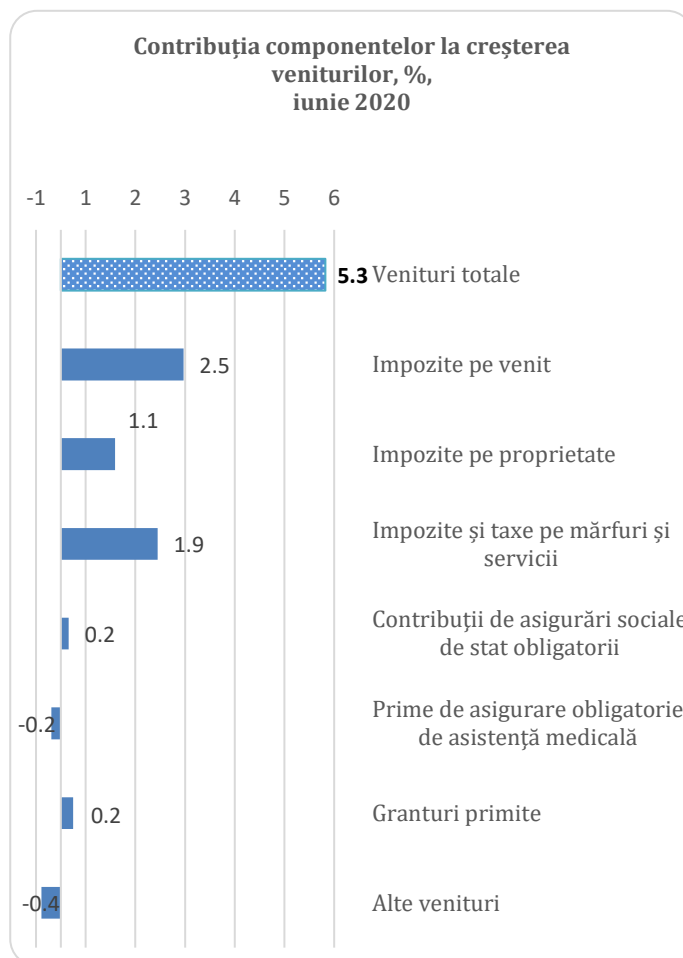
- Reluarea activității obținerea de venituri de către agenții economici din majoritatea sectoarelor economice odată cu relaxarea restricțiilor impuse în contextul pandemiei și
- Factorul sezonier ce ține de impozitele pe proprietate și beneficiile acordate la achitarea integrală a acestora până la data de 30 iunie
- Revenirea consumului intern și a activității de comerț interior pe un trend pozitiv (încasările din TVA și Accize la mărfurile produse și serviciile prestate pe teritoriul Republicii Moldova au înregistrat creștere de 8% și 25%)
- Majorarea cu 55% a încasărilor din dividende primite de la cota parte a proprietății publice în societățile pe acțiuni și defalcări de la profitul net al întreprinderilor de stat (alte venituri)

↓ Influență negativă:

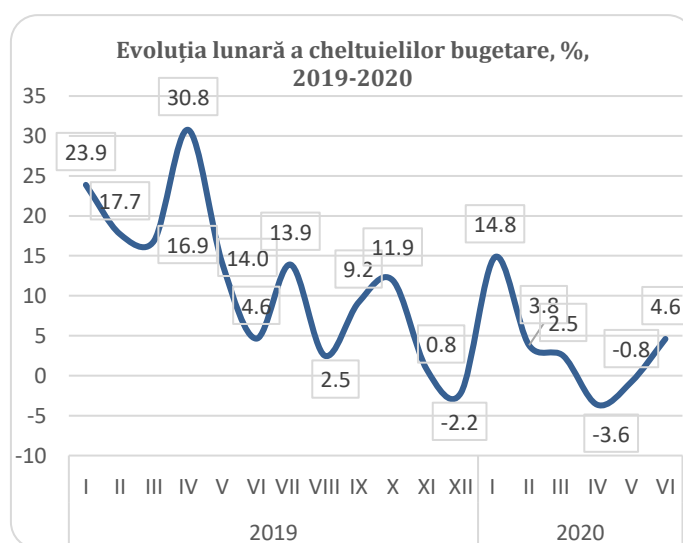
- Diminuarea importurilor (TVA la mărfurile importate): diminuarea volumului fizic și diminuarea prețurilor externe
- Aprecierea monedei naționale, factor de diminuează valoarea importurilor exprimată în moneda națională: în luna iunie 2020 cursul mediu de schimb a fost 17,33 MDL/USD, comparativ cu 18,17 MDL/USD în luna iunie 2019

Spre deosebire de venituri, cheltuielile bugetare au o dinamică lunară foarte volatilă.

Măsurile de contracarare a pandemiei generează costuri mari, astfel încât în lunile ianuarie-iunie curent cheltuielile bugetare au înregistrat o creștere de 3%. Cea mai mare povară asupra cheltuielilor bugetare a venit din contul prestațiilor sociale și a subvențiilor acordate de Guvern în contextul pandemiei.

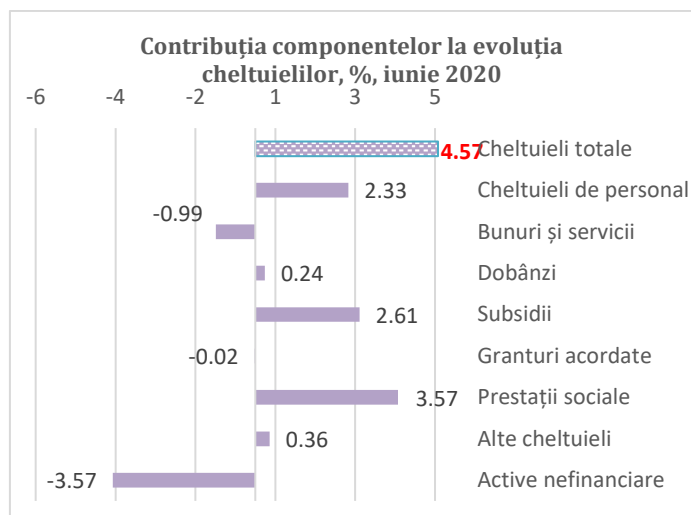
Sursă: Ministerul Finanțelor

Sursă: Ministerul Finanțelor

Cheltuielile de prestații sociale au avut cea mai mare contribuție la majorarea cheltuielilor totale, din următoarele motive:

- majorarea cheltuielilor privind ajutorul de șomaj: în luna iunie numărul beneficiarilor de ajutor de șomaj s-a majorat de circa 3,3 ori și mărimea medie a ajutorului de șomaj - de la 1523 lei la 1683 lei
- cheltuielile privind plata indemnizațiilor unice de 16 mii lei cadrelor medicale ca efect al pandemiei

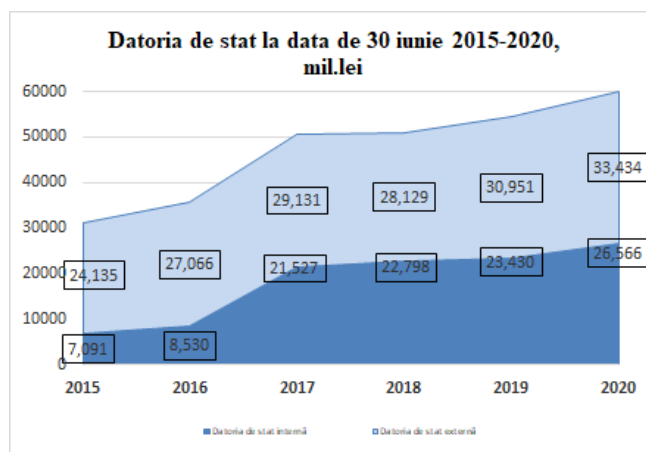

Sursă: Ministerul Finanțelor

2.2. Datoria de stat

Criza pandemică a generat costuri mari și, pentru acoperirea cheltuielilor bugetare, Guvernul a apelat la împrumuturi interne și externe, fapt ce a majorat nivelul de îndatorare a țării.

Conform datelor din 30 iunie 2020, **datoria de stat administrată de Guvern a atins nivelul de 60 mild. lei**. Datoria internă, care deține ponderea 44,3% în valoarea totală a datoriei de stat, a însumat 26,6 mild. lei și a crescut cu 13,4% față de aceeași situație din anul precedent. Datoria de stat externă, având o pondere de 55,7% în total, a însumat 33,4 mild. lei și s-a majorat cu 8%.

Sursă: Ministerul Finanțelor

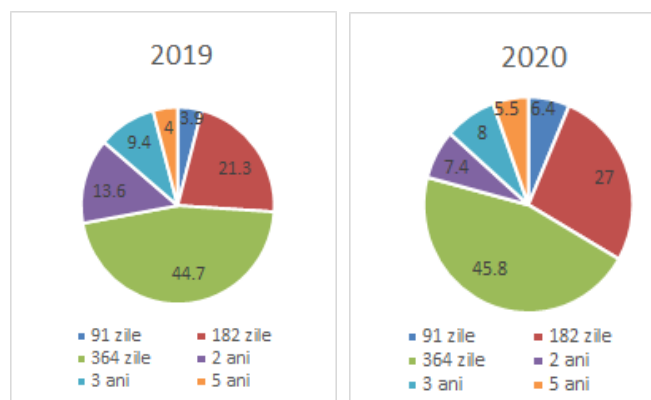
Datoria de stat internă s-a majorat față de situația de la sfârșitul lunii iunie 2019 din contul emisiunii mai mari a valorilor mobiliare de stat (VMS) pe piața primară.

S-a accentuat interesul investitorilor față de VMS emise pe 182 zile, ponderea cărora s-a majorat de la 21,3% la 27%. Totodată, s-a diminuat ponderea VMS emise pe 2 ani de la 13,6% la 7,4%, emise pe 3 ani - de la 9,4% la 8,0%.

⇒ Rata medie a dobânzii la VMS a scăzut de la 6,14% până la 5,28%.

⇒ Investitorii din sectorul bancar domină piața VMS, cu 80,9%.

Structura VMS pe maturități, %

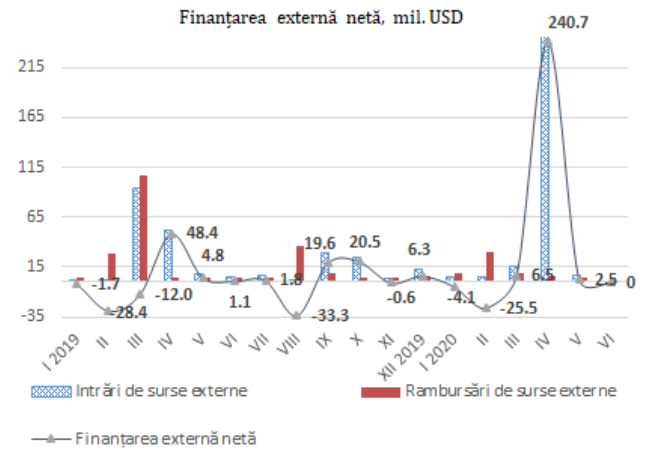

Sursă: Ministerul Finanțelor

Datoria de stat externă administrată de Guvern a însumat 1940,5 mil. dolari și a înregistrat creștere de 13,8%.

Factorul principal al majorării nivelului de îndatorare a țării sunt intrările masive de surse externe de finanțare, întru atenuarea efectelor negative ale crizei generate de Covid-19.

Astfel, numai în lunile aprilie-iunie 2020 finanțarea externă netă a atins 252,3 mil. dolari: surse externe de finanțare au intrat în valoare de circa 275,2 mil. dolari și au fost rambursate – 22,9 mil. dolari.

Sursă: Ministerul Finanțelor

3. Sectorul real

3.1. Industria

Sectorul industrial continuă să fie afectat de criza pandemică, însă impactul acesteia în luna mai se temperează. Volumul producției industriale a scăzut în luna mai cu 12,5%, comparativ cu 25,4% în luna mai. Cumulativ, în ianuarie-mai descreșterea sectorului industrial a constituit 6,9%. A fost în scădere volumul producției industriale în toate sub-sectoarele:

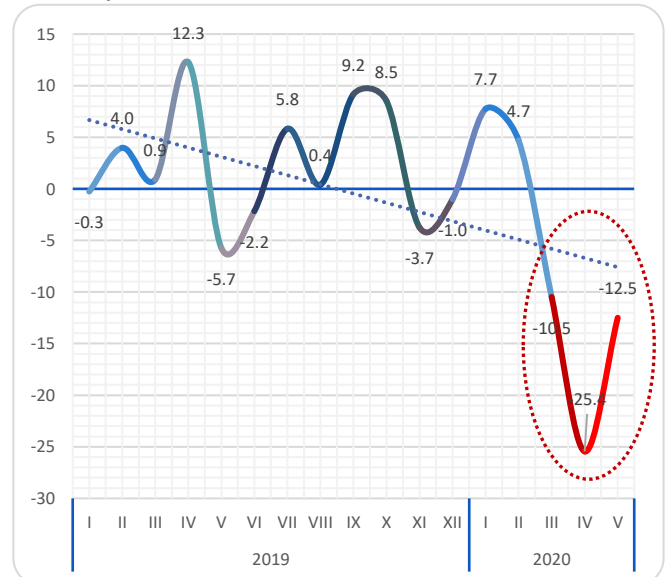
- ↓ Industria prelucrătoare: -6,4%.
- ↓ Industria extractivă: -12,8%.
- ↓ Producția și furnizarea de energie: -8,3%.

Criza pandemică a afectat majoritatea ramurilor industriale, însă un impact mai esențial se constată în ramurile exportatoare:

- fabricarea de piese pentru autovehicule și motoare (mai -62%; ianuarie-mai -38%);
- fabricarea de fire și cabluri, dispozitive de conexiune pentru acestea (mai -61%; ianuarie-mai -41%);
- fabricarea articolelor de îmbrăcăminte (mai -15%; în ianuarie-mai -20%);
- fabricarea produselor textile (mai -45%; ianuarie-mai -20%);
- prelucrarea și conservarea fructelor și legumelor (mai -36%; ianuarie-mai -15%).
- fabricarea băuturilor (mai -25%; ianuarie-mai -7%);
- fabricarea mobilei (mai -46%; ianuarie-mai -15%).

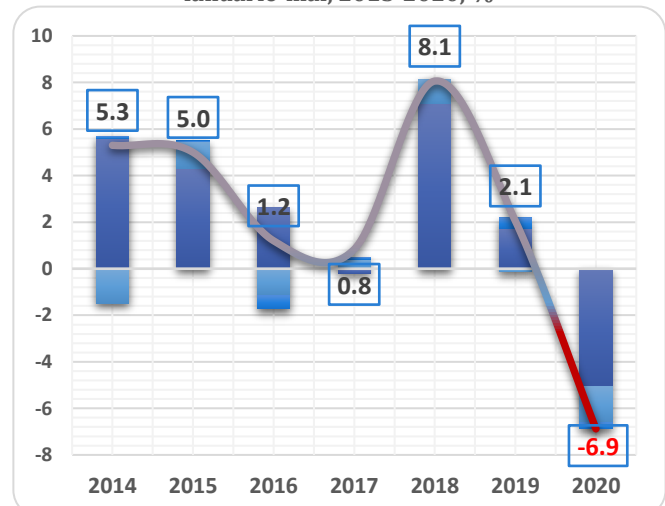
Concomitent, **situația creată de pandemia COVID-19 a stimulat cererea pentru produsele chimice, farmaceutice, precum și pentru cele ale industriei alimentare**, care au înregistrat creșteri:

Evoluția lunară a sectorului industrial, %, 2019-2020

Sursă: Biroul Național de Statistică

Evoluția sectorului industrial, ianuarie-mai, 2015-2020, %

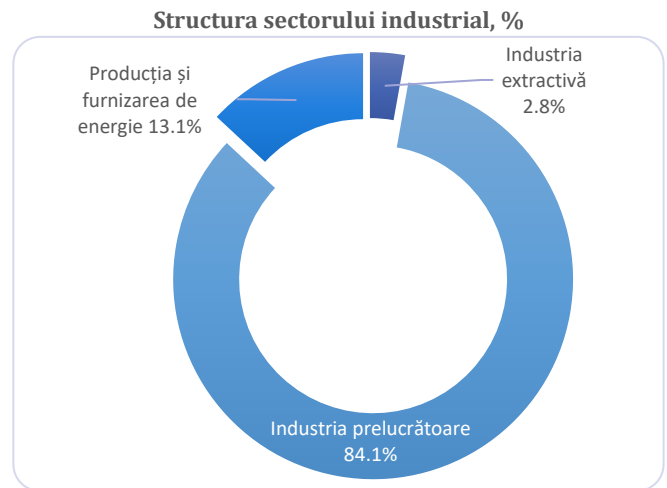
Sursă: Biroul Național de Statistică

- fabricarea produselor chimice de bază (mai - de 2,4 ori mai mult, +96% în ianuarie-mai);
- fabricarea săpunurilor, detergenților, produselor de întreținere (mai - de 5,3 ori mai mult în mai, ianuarie-mai - de 2,7 ori mai mult);
- fabricarea produselor farmaceutice de bază (mai +41%; ianuarie-mai +26%);
- producția, prelucrarea și conservarea cărnii și a produselor din carne (mai +2%; ianuarie-mai +8%);
- fabricarea uleiurilor și grăsimilor vegetale și animale (mai de 4 ori, în ianuarie-mai +79%).

Sectorul energetic continuă să scadă. În ianuarie-mai 2020, ramura energetică a diminuat cu 8,3%

Factorii de influență asupra sectorului industrial:

- ↓ Scăderea cererii externe din partea țărilor partenere ale Republicii Moldova afectate de COVID-19.
- ↓ Restrângerea sau sistarea temporară a activității companiilor din sectorul industrial ca urmare a măsurilor de protecție a sănătății și de prevenire a răspândirii COVID-19.
- ↕ Regimul termic ridicat de la începutul anului și contracția activității economice produsă de criza pandemică a diminuat intensitatea producerii de energie.
- ↑ Cererea internă în creștere față de produsele farmaceutice, chimice și cele ale industriei alimentare în perioada crizei pandemice.

Sursă: Biroul Național de Statistică

Principalele ramuri care au influențat evoluția industriei în ianuarie-mai 2020, p.p.

(+ influență pozitivă; - influență negativă)

Sursă: Biroul Național de Statistică

3.2. Agricultură

Condițiile climaterice extrem de nefavorabile au determinat scăderea sectorului agricol în I semestru al anului 2020. Astfel, producția globală agricolă s-a micșorat cu 2,8%, însumând circa 5,3 mild. lei. În diminuare a fost doar producția vegetală, producția animalieră înregistrând creșteri:

- ↓ Producția vegetală a scăzut cu circa 26,8%.
- ↑ Producția animalieră a crescut cu 2,2%.

Principalele culturi agricole care au înregistrat descreșteri și au determinat scăderea producției vegetale în perioada ianuarie-iunie 2020 au fost:

- plantele perene (-50,3%);
- grâul (-76,3%);
- legumele (-15,8%);
- fructele sâmburoase (-35,2%);
- orzul (-35,5%);
- pomușoarele de cultură (-15,8%);
- mazărea (-71,9%).

În creștere a fost doar producția de material săditor pentru livezi, vii, arbuști fructiferi (+14,7%).

Creșterea sectorului zootehnic a fost determinată de:

- creșterea producției în masă vie a porcinelor (+12,7%);
- creșterea producției în masă vie a păsărilor (+9,1%).

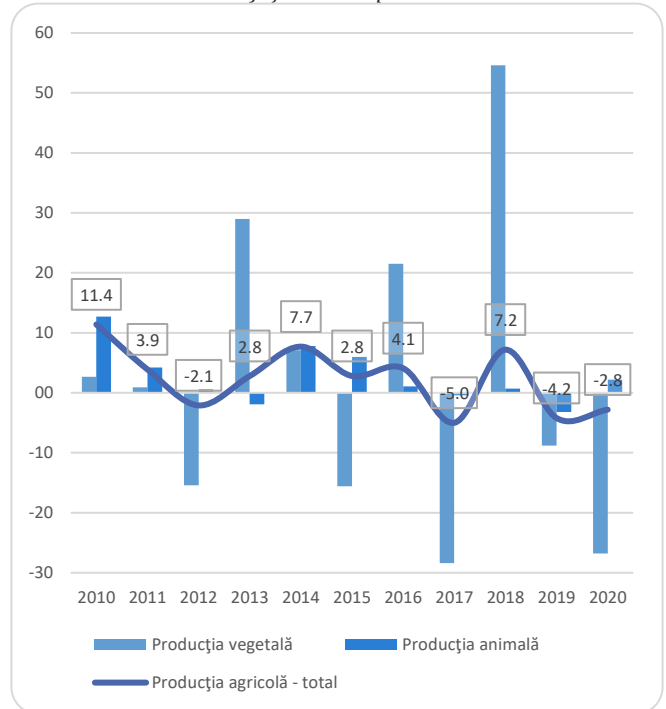
Totodată, **au fost înregistrate descreșteri importante ale:**

- producției de lapte (-10,3%);
- producției de ouă (-4,7%);
- producției în masă vie a bovinelor (-10%);
- producției în masă vie a ovinelor și căprinelor (-9,8%);
- producției de blană și pielicele (-5,7%).

Factorii de bază ce au influențat evoluția sectorului agricol în semestrul I, 2020 au fost:

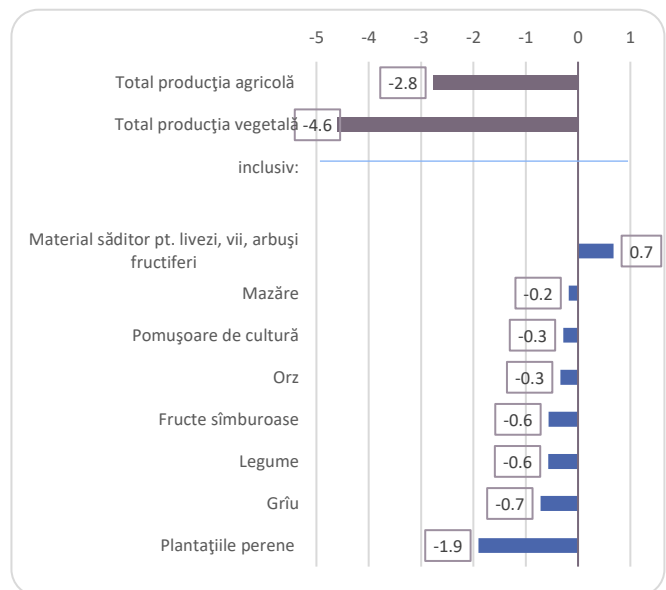
- ↓ Condițiile climaterice nefavorabile: seceta din toamna anului trecut și primăvara anului curent, înghețurile din lunile martie-aprilie;
- ↓ Compromiterea considerabilă a suprafețelor culturilor de toamnă pentru boabe și masă verde;
- ↑ Creșterea cererii interne față de produsele din carne.

Evoluția producției agricole, ianuarie-iunie, 2010-2020, în % față de anul precedent

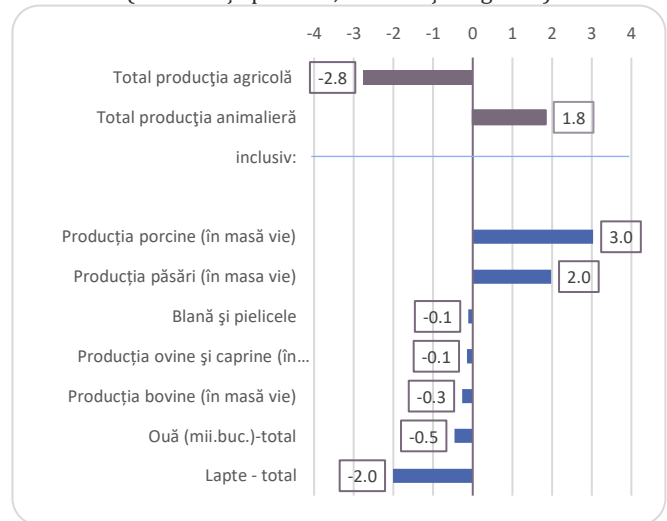
Sursă: Biroul Național de Statistică

Influența principalelor culturi agricole asupra producției globale agricole, ianuarie-iunie 2020, p.p. (+ influență pozitivă; - influență negativă)

- ↓ Micșorarea continuă a efectivului de animale (vacii -15%, porcine -3,3%, ovine și caprine -8%, păsări -6,1%).

Influența subsectoarelor din zootehnie asupra producției globale agricole, ianuarie-iunie 2020 p.p. (+ influență pozitivă; - influență negativă)

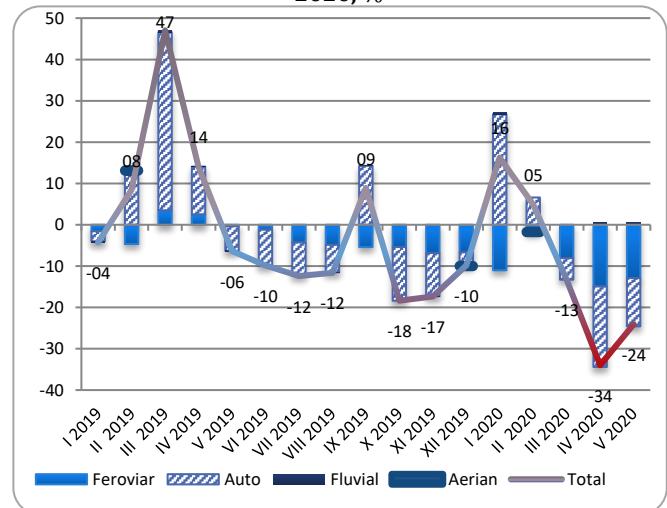
Sursă: Biroul Național de Statistică

3.2. Transportul

Volumului mărfurilor transportate a însumat în ianuarie-mai 2020 circa 5,8 mil. tone, diminuându-se cu 13,9%, inclusiv în luna mai cu 24,1%. Doar transportul naval de mărfuri a evoluat pozitiv în perioada analizată, celelalte tipuri de transporturi fiind în descreștere:

- ↓ transportul rutier: -16% în mai, -6% în ianuarie-mai;
- ↓ transportul feroviar: -54% în mai, -35% în ianuarie-mai;
- ↓ transportul aerian: -38% în mai, -17% în ianuarie-mai;
- ↑ transportul naval: +73% în mai, +46% în ianuarie-mai.

Evoluția lunară a volumului mărfurilor transportate, 2018-2020, %

Sursă: Biroul Național de Statistică

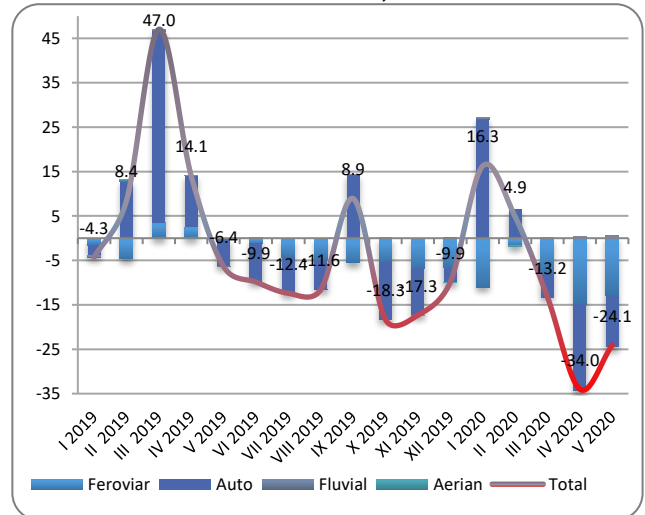
Factorii principali care au determinat evoluțiile transportului de mărfuri în ianuarie-mai 2020:

- ↓ Diminuarea volumului de mărfuri comercializate pe piețele externe, din cauza scăderii cererii în țările afectate de COVID-19 (exporturile au scăzut cu 15,4%, importurile - cu 16,2%).
- ↓ Diminuarea volumului de mărfuri comercializate pe piețele interne datorită reducerii cererii interne și sistării activității unităților comerciale, urmare măsurilor de protecție a sănătății și de prevenire a răspândirii infecției de coronavirus (comerțul de bunuri cu amănuntul a scăzut cu 2,3%).
- ↓ Evoluțiile negative înregistrate în unele sectoare ale economiei naționale (industria a scăzut cu 6,9%).
- ↓ Performanța scăzută a transportului feroviar.
- ↑ Regimul termic ridicat înregistrat la începutul anului (a favorizat transportul naval).

Numărul pasagerilor transportați a scăzut cu circa 75,4% în luna mai, comparativ cu 89,3% în luna aprilie. Cumulativ, în ianuarie-mai 2020 numărul pasagerilor transportați a scăzut cu 46,7%, în această perioadă fiind transportați circa 22,1 mil. pasageri. Cu excepția transportului fluvial, în diminuare a fost numărul de pasageri transportați pe toate căile de transport:

- ↓ pe cale rutieră: -76% în mai, -47% în ianuarie-mai;
- ↓ pe cale feroviară: -43% în mai, -47% în ianuarie-mai;
- ↓ pe cale aeriană: -95% în mai, -60% în ianuarie-mai;
- ↑ pe cale navală: +26% în mai, +36% în ianuarie-mai.

Evoluția lunară a numărului de pasageri transportați, 2018-2020, %

Sursă: Biroul Național de Statistică

Factorii de bază care au determinat evoluțiile transportului de pasageri în ianuarie-mai 2020:

- ↓ Restricțiile de călătorie adoptate la nivel național și internațional, ca măsuri de protecție împotriva efectelor pandemiei COVID-19.
- ↓ Performanța scăzută a transportului feroviar.
- ↓ Performanța scăzută a serviciilor de transport public.
- ↓ Transportul ilicit de pasageri (circa 19% în VAB creată în transport).
- ↑ Regimul termic ridicat înregistrat la începutul anului (a favorizat transportul naval).

3.3. Comerț intern

Comerțul de bunuri cu amănuntul este în descreștere:

- ↓ În mai 2020: -7,4% (în prețuri comparabile).
- ↓ În ianuarie-mai 2020: -2,3% (în prețuri comparabile).

Cifra de afaceri în comerțul cu amănuntul a însumat în ianuarie-mai 2020 circa 21,9 mild. lei.

Comerțul intern cu servicii prestate populației înregistrează evoluții negative:

- ↓ În mai 2020: -44,3% (în prețuri comparabile).
- ↓ În ianuarie-mai 2020: -19,6% (în prețuri comparabile).

Cifra de afaceri în domeniul serviciilor de piață prestate populației a însumat în ianuarie-mai 2020 circa 6,5 mild. lei.

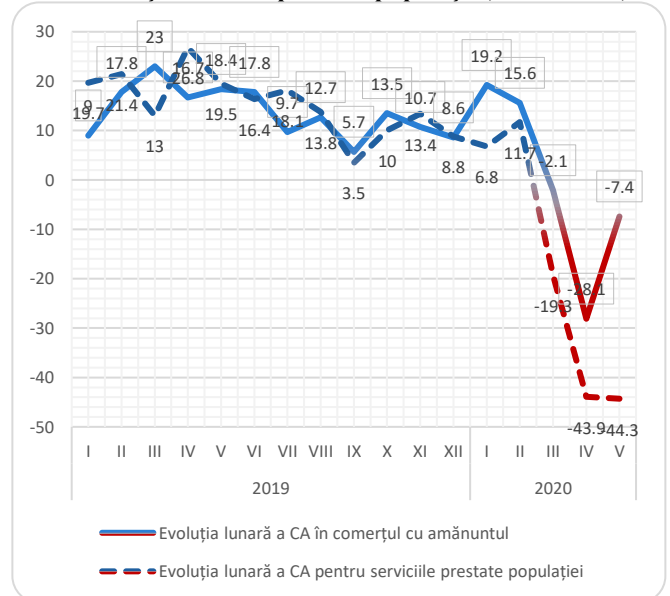
Comerțul cu ridicata este în scădere::

- ↓ În mai 2020: -24,2% (în prețuri curente).
- ↑ În ianuarie-mai 2020: -8,9% (în prețuri curente).

Cifra de afaceri în comerțul cu ridicata a însumat în ianuarie-mai 2020 circa 40,3 mild. lei.

Serviciile prestate întreprinderilor sunt în scădere:

Evoluția lunară a cifrei de afaceri în comerțul cu amănuntul și serviciile prestate populației, 2018-2020, %

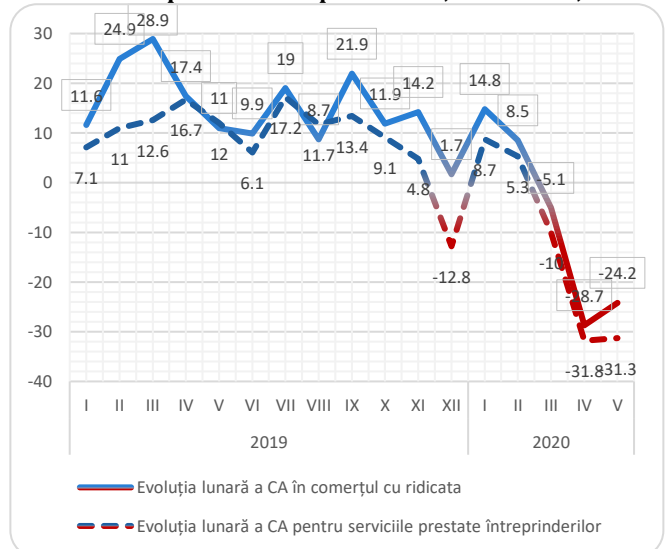

↓ În mai 2020: -31,3% (în prețuri curente).

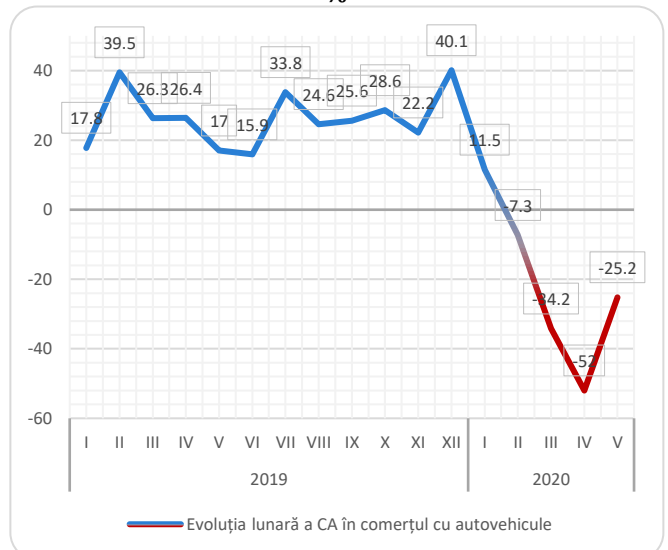
↑ În ianuarie-mai 2020: 13% (în prețuri curente).

Cifra de afaceri în domeniul serviciilor prestate întreprinderilor a însumat în ianuarie-mai 2020 circa 15,2 mild. lei.

Evoluția lunară a cifrei de afaceri în comerțul cu ridicata și serviciile prestate întreprinderilor, 2018-2020, %

Evoluția lunară a comerțului cu autovehicule, 2018-2020, %

Cifra de afaceri în comerț, întreținere și reparație a autovehiculelor și motocicletelor este în diminuare esențială:

↓ În mai 2020: -25,2% (în prețuri comparabile).

↓ În ianuarie-mai 2020: -24,6% (în prețuri comparabile).

Cifra de afaceri în comerțul cu autovehicule a însumat în ianuarie-mai 2020 circa 3,2 mild. lei.

Factorii de bază de influență a activității comerciale pe piața internă în ianuarie-mai 2020 au fost:

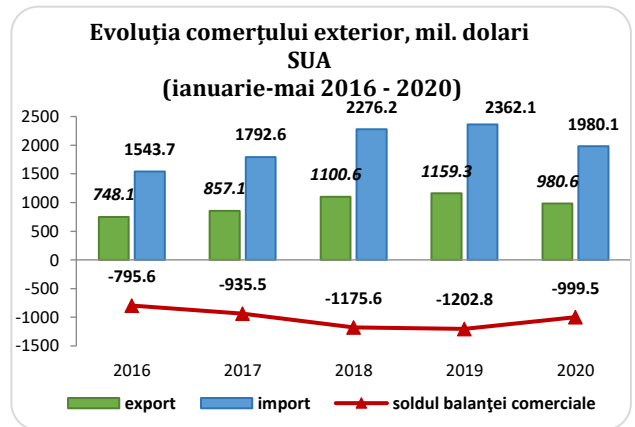
- ↓ Restrângerea sau sistarea temporară a activității unităților comerciale de bunuri și servicii, ca urmare a măsurilor de protecție a sănătății și de prevenire a răspândirii COVID-19.
- ↑ Descreșterea cererii de mărfuri și servicii din partea populației, cu excepția serviciilor prestate în domeniul sănătății, serviciilor în tehnologia informației, bunurilor alimentare.
- ↑ Reducerea activității economice în unele sectoare ale economiei naționale.

4. Relații externe

4.1 Comerț exterior

În primele 5 luni 2020 comparativ cu 5 luni 2019 s-au diminuat:

- ↓ **exporturile** - cu 15,4%;
- importurile** - cu 16,2%;
- soldul balanței comerciale** – cu 17,0%
- gradul de acoperire a importurilor cu exporturi** s-a micșorat cu 0,4 p.p. (constituind 49,50%).

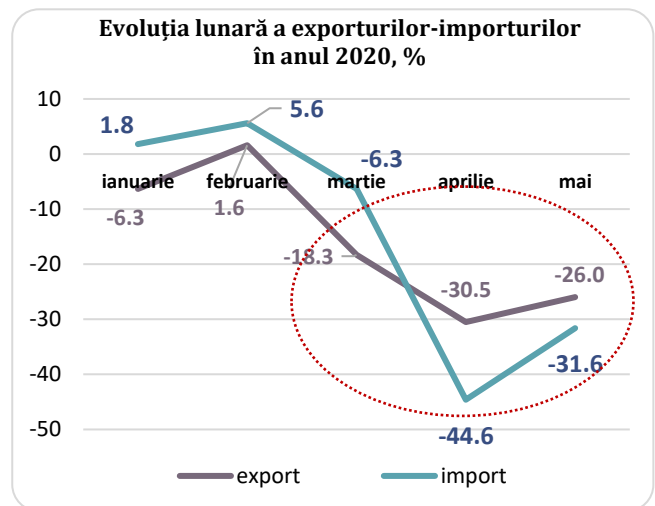

Sursă: Biroul Național de Statistică

În luna mai 2020 comparativ cu luna mai 2019 au scăzut:

- **exporturile** - cu 26.0%
- **importurile** - cu 31,6%
- **soldul balanței comerciale** - cu 36,0%

Totodată, în luna **mai** se atestă o creștere a exporturilor cu 3,9% și a importurilor – cu 15,3% față de luna precedentă (aprilie), cea mai afectată, urmare restricțiilor impuse de pandemia Covid-19.

Sursă: Biroul Național de Statistică

Factorii de influență:

- Șocul extern provocat de pandemia COVID-19 pe dimensiunea exporturilor, prin contractarea cererii externe din partea principalilor parteneri comerciali - România, Italia, Turcia și Rusia.
- Temperarea sau stoparea în unele țări UE a activității înreprinderilor din sectorul industriei auto, rezultat prin scăderea exporturilor, iar diminuarea consumului ca urmare a reducerii veniturilor populației și micșorarea necesarului de materie primă în sectoarele productive ale economiei au fost factorii de bază care au condus la scăderea importurilor
- Diminuarea prețurilor externe, impactul cărora se resimte mai ales la importul de resurse energetice.

EXPORT

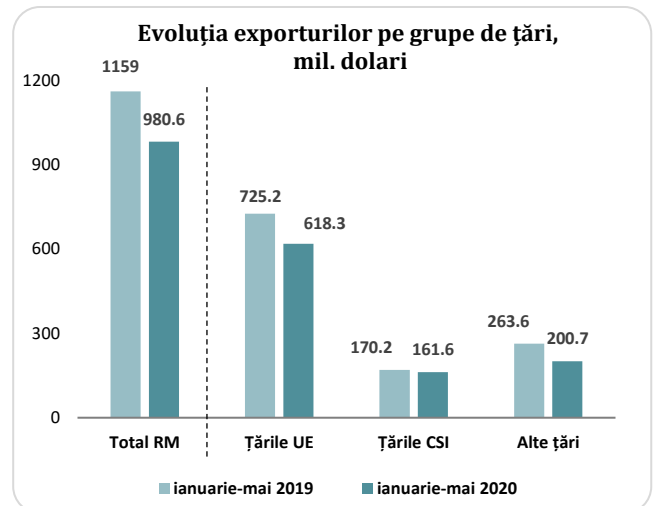
Exporturile pe grupe de țări

S-au diminuat exporturile spre toate grupele de țări:

Țările UE – o scădere de 14,2% față de 5 luni 2019 (ponderea în total export constituind 63,0%).

Țările CSI – în diminuare cu 5,1% (ponderea -16,5%).

Celelalte țări ale lumii – în scădere cu 25,2% (ponderea - 20,5%).

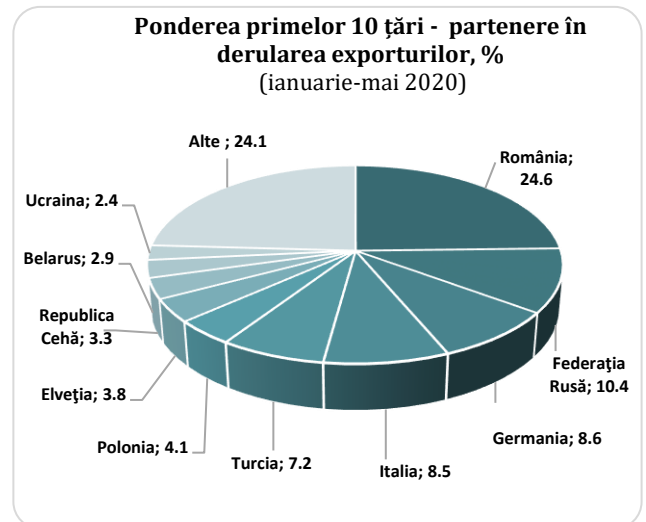
Sursă: Biroul Național de Statistică

S-au diminuat livrările către principalele țări de absorbție a produselor moldovenești:

- Turcia – cu 36,8%
- Italia – cu 27,3%
- România – cu 25,1%
- Ucraina – cu 24,6%
- Belarus – cu 22,0%

Au sporit exporturile spre:

- Republica Cehă – de 1,6 ori
- Elveția – cu 16,9%
- Federația Rusă cu 6,3%

Sursă: Biroul Național de Statistică

Exporturile pe grupe de mărfuri

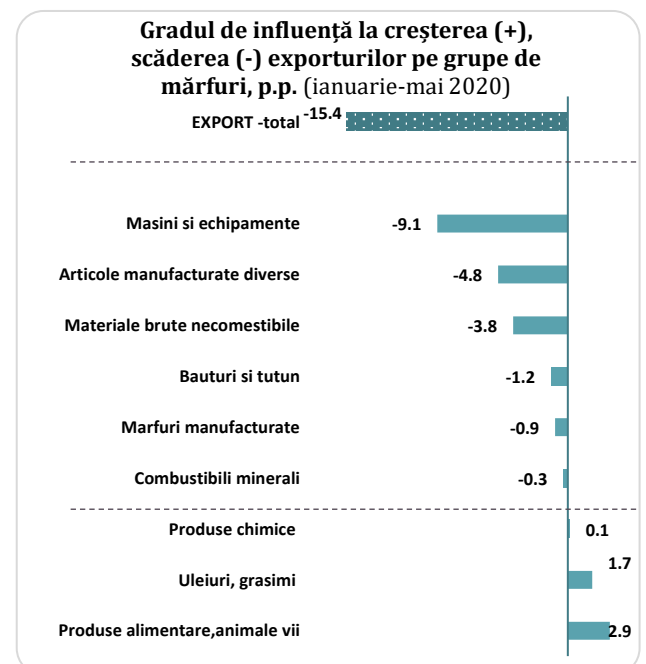
Temperarea, iar în unele țări UE stoparea industriei automotivă, introducerea restricțiilor de carantină în majoritatea țărilor partenere ale RM, precum și scăderea comenzilor externe, inclusiv pentru bunurile și serviciile prestate de rezidenții ZEL-urilor au fost factorii importanți care au determinat diminuarea exporturilor.

Grupele de mărfuri care au influențat negativ evoluția exporturilor:

- mașini și echipamente
- articole manufacturate diverse
- materiale brute necomestibile
- băuturi și tutun
- mărfuri manufacturate

La creșterea exporturilor au contribuit grupele de mărfuri:

- produse alimentare și animale vii
- uleiuri, grăsimi
- produse chimice

Sursă: Biroul Național de Statistică

Exporturile de mărfuri autohtone – 77,6% din total exporturi, în scădere cu 6,7%.

Reexporturile de mărfuri străine – 22,4% din valoarea exporturilor, cu 36,0% mai puțin

IMPORT

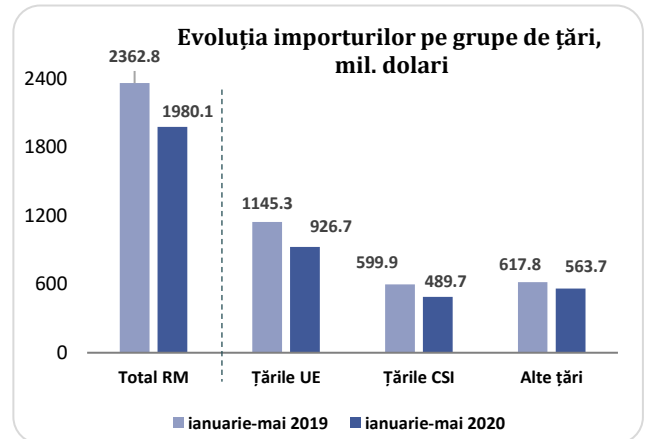
Importurile după țările de origine

Importurile din toate grupele de țări s-au diminuat:

Țările UE – o scădere de 18,8% față de 5 luni 2019 (ponderea în total import constituind 46,8%).

Țările CSI – în diminuare cu 18,4% (ponderea -24,7%).

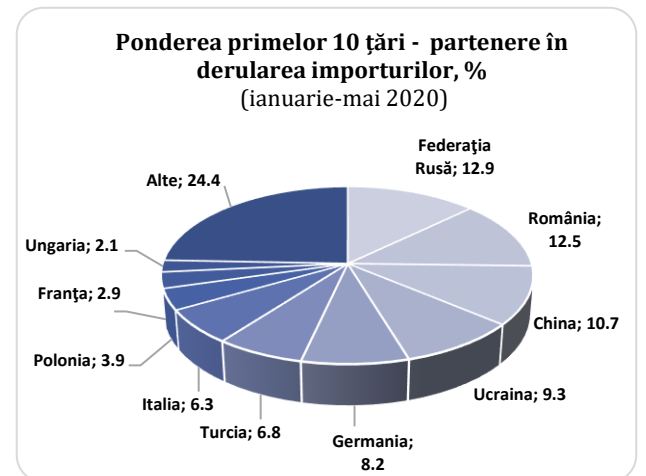
Celelalte țări ale lumii – în scădere cu 9,3% (ponderea -28,5%).

Sursă: Biroul Național de Statistică

S-au diminuat importurile din toate cele 10 principale țări - parteneri ale RM:

- România – cu 25,0%
- Italia – cu 23,9%
- Germania – cu 18,5%
- Federația Rusă - cu 18,2%
- Ucraina – cu 17,9%
- Turcia – cu 12,8% etc

Sursă: Biroul Național de Statistică

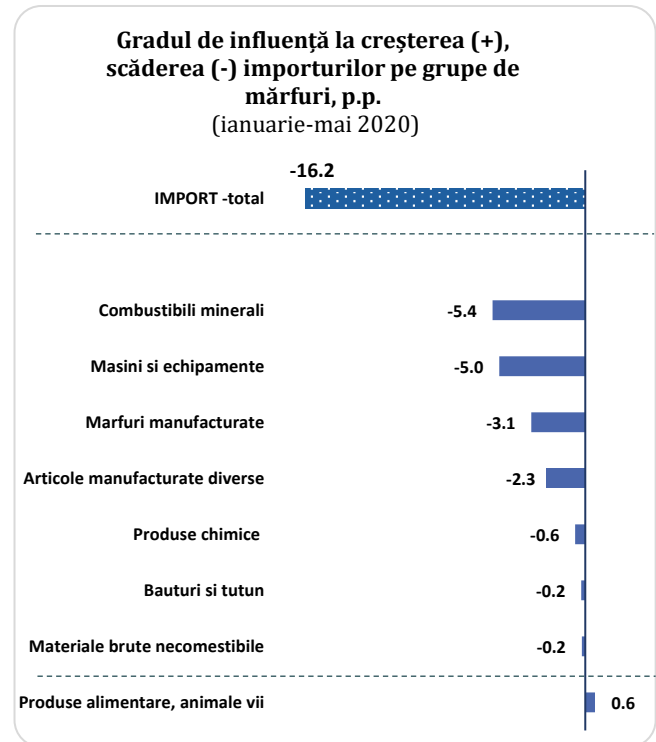
Importurile pe grupe de mărfuri

Restricțiile impuse de situațiile epidemiologice în țările partenere ale RM, au afectat puternic ramurile integrate în lanțurile internaționale, acestea temperând sau stopând activitățile, precum și diminuarea prețurilor externe la combustibili, scăderea consumului de combustibili minerali, lubrifianți și materiale derivate, au rezultat în diminuarea importului acestora

Circa 86% din grupele de mărfuri au influențat negativ evoluția importurilor:

- combustibili minerali
- mașini și echipamente
- mărfuri manufacturate
- articole manufacturate diverse
- produse chimice

O singură grupă de mărfuri "Produse alimentare și animale vii" a contribuit pozitiv la creșterea importurilor

Sursă: Biroul Național de Statistică

Persoanele fizice au importat mărfuri și produse în valoare de 58,4 mil. dolari, cu 23,0% mai puțin. Scăderea a fost determinată de micșorarea procurărilor de autoturisme (-20,7%), cărora le-au revenit 83,8% din importurile realizate de persoanele fizice.

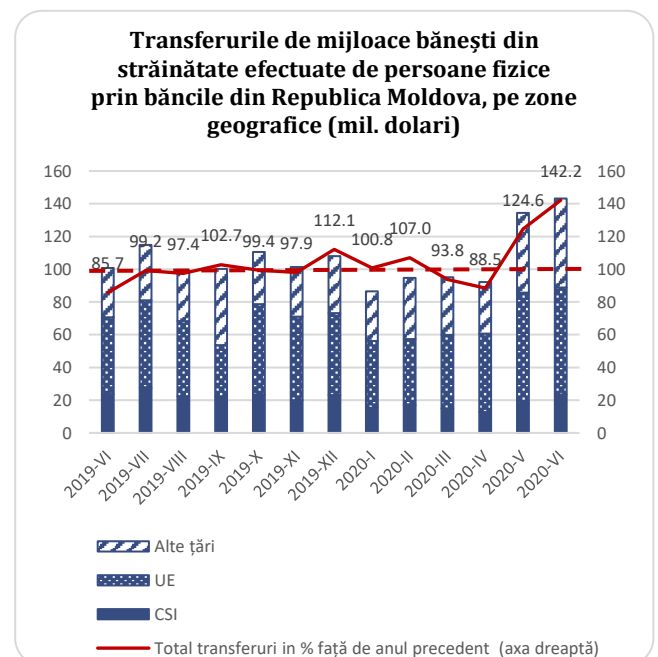
4.2. Transferurile de mijloace bănești din străinătate efectuate de persoanele fizice ale Republicii Moldova

Temperarea activității economiei globale, care se datorează în mare parte accentuării tensiunilor geopolitice și comerciale, înăsprirea condițiilor financiare în țările dezvoltate și extinderii pandemiei de coronavirus Covid-19, se resimte și asupra evoluției remiterilor.

În semestrul I 2020 volumul total al transferurilor bănești din străinătate efectuate prin băncile din Republica Moldova de către persoanele fizice a înregistrat o creștere cu 9,8% comparativ cu perioada similară a anului 2019 și a însumat 646,2 mil. dolari SUA. Însă, această creștere are la bază efect statistic, căci a fost condiționată de reducerea posibilităților de a transmite bani prin căile neoficiale din cauza răspândirii pandemiei COVID-19.

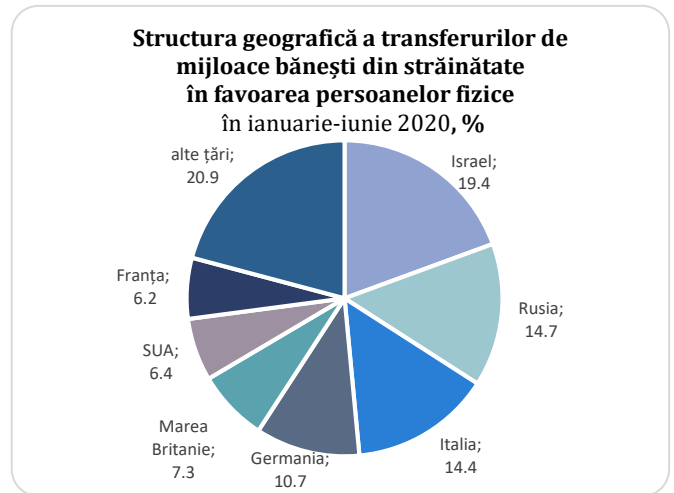
Factorii de influență asupra volumului transferurilor de mijloace bănești din străinătate:

- ↓ stagnarea economiei Federației Ruse;
- ↓ recesiunea economică în Turcia;
- ↓↑ răspândirea pandemiei Covid-19;
- ↑ necesarul de forță de muncă în Germania;
- ↑ efect statistic: baza de comparație joasă.

Sursă: Banca Națională a Moldovei

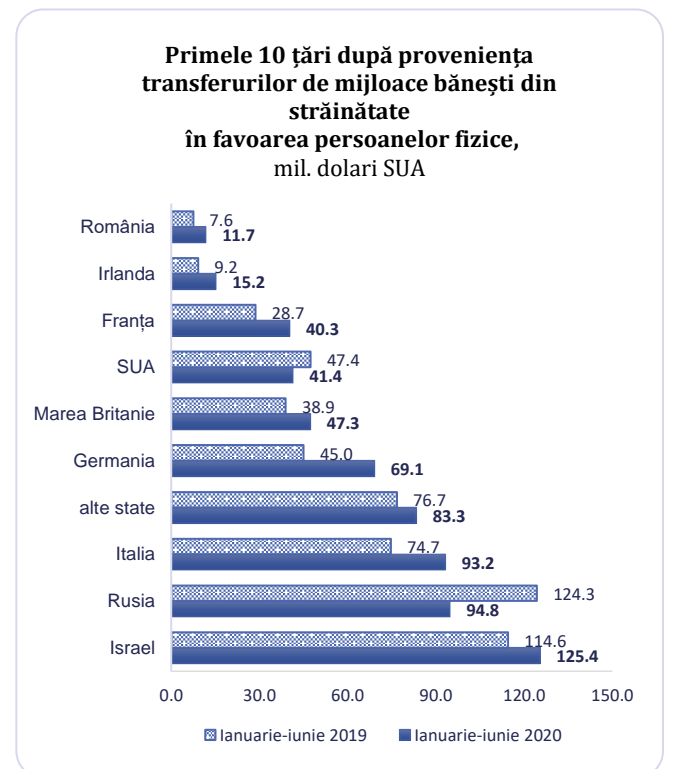
În structura geografică a remitențelor, predomină transferurile din Israel, Italia și Rusia. Acestor 3 țări le revin circa 48,5% din volumul total al transferurilor.

Sursă: Banca Națională a Moldovei

Totodată, ponderea transferurilor din Federația Rusă continuă să se diminueze, atingând 14,7%, față de 21,1% în ianuarie-iunie 2019. Transferurile din Federația Rusă s-au micșorat cu 23,8% față de primele 6 luni ale anului 2019. În același timp, transferurile din România și Germania au crescut de câte 1,5 ori, din Franța - cu 40,6%, Turcia - cu 27,9%, Italia - cu 24,8%, Marea Britanie - cu 21,6% etc.

Această situație se explică, pe de o parte, prin stagnarea economică în Rusia și, pe de altă parte, prin orientarea muncitorilor spre statele din Uniunea Europeană și Israel, având acces mai liber pe piețele muncii ale acestor țări.

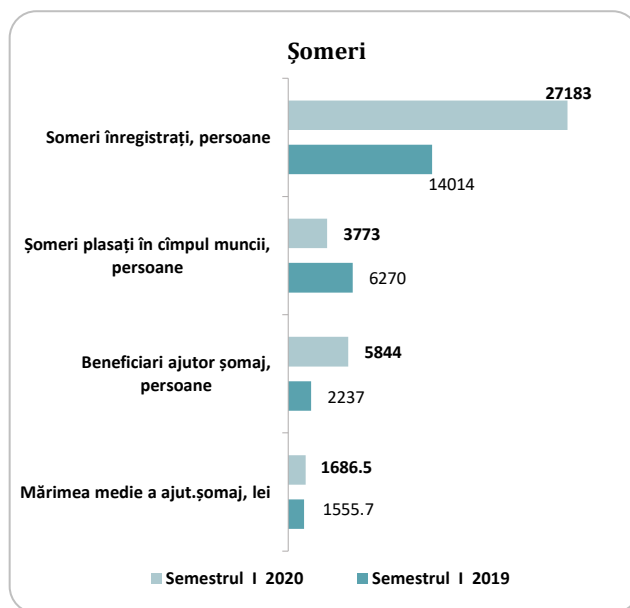
Sursă: Banca Națională a Moldovei

5. Sfera socială. Șomajul.

Restricțiile impuse de autorități întru micșorarea contaminărilor cu Covid-19 au condus la sistarea unor activități economice, ca urmare și disponibilizarea unor angajați, precum și revenirea în țară a unui număr impunător de concetățeni, au majorat numărul de **șomeri** înregistrați la oficiile forței de muncă. Astfel, în semestrul I 2020 –numărul acestora s-a majorat de circa 1,9 ori comparativ cu semestrul I 2019 și a constituit 27,2 mii persoane. Doar 13,9% din numărul șomerilor înregistrați au fost plasați în câmpul muncii.

Numărul beneficiarilor de ajutor de șomaj în primele 5 luni a crescut semnificativ (de circa 2,6 ori).

Mărimea medie a ajutorului de șomaj s-a majorat cu circa 8% (în termeni nominali).

Sursă: ANOFM

Secția modelare și prognozare economică

0 22 250 - 632

0 22 250 - 626

0 22 250 - 627